

10 0 0 0 0 0

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

874.	466	614
80	40	30
80	40	
35	12	2p.

Չհրաճարակուած ծեռագիրք եւ չեն օրուիր

ՏՆՕՐԻՆ - ԿՄՐԱԿՐԱՊԵՑ
Հ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

10 ФУУ

ԳԻՐԵՐ և ԲԻՐԵՐ

ԱՆՈՒՆՆԵՐՈՒ ՇՈՒՐՋ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՔ

«4440» 2 . 16-й Симбирск 1915

3. *Scaph* 9th 31/2 7. 7th 1st 9th

ՍՈՐՈՑԱԳՐԱՆԻՇՆԵՐ

Բանոր թուրք Տօրթ : 11. Սեպտեմբ. 1891.

Կարգադրություն. Գրադեպ, Հանգրու.

7/12 3 7/12

Տեղական Լուրեր

ԱՅՍՈՐ, Տարեգարծ Օսմանեան Կայս-
րութեան հաստատութեան, հայրենասիր-
րական մեծ առն մը պիտի կազմակերպ-
ուի, որու յայտարարին է հետեւեալը. ժա-
մը 11/2ին ըստը ազգային և անհատական
վարձարանները, ազգային պաշտպանու-
թեան և նաւատորմի լաւ ծառայողները,
ընդ մասն յերկայացուցիչները, Սուլթա-
նիէ վարձարանը և ամբողջ պիտի զի-
մեն այդ վարձարանին, կառավարական
պարտաւն մօտ: Հոն՝ Հայաստ Ռուսի
պէ՛յ՝ «Անաստու» թերթին անօրէնը հայ-
րենասիրական ճառ մը պիտի արձանագ-
նէ: Յուշարարները յետոյ պիտի երթան
քաղաքապետարանի սալն և յետոյ քա-
ղաքին մէջէն անցք մը պիտի կատարեն:
Քէօյիլ կը ծանուցանէ որ այս առթիւ
ըստը խանութները պիտի գոցուին և
գիշերը լուսավորութիւններ պիտի ըլ-
լան:

ԳԱՂԱԲԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ կը ծանուցա-
նէ որ այս վերջին օրերս մարթնած կո-
վերտ միւսեր քաղաք կը փոխադրուին
երկաթուղիով կամ ուրիշ միջոցներով:
Որովհետեւ այս կերպը վնաս կը բերէ
քաղաքապետութեան շահույց, կը ծանուց-
ուի որ ապից վերջ քաղաքապետական
ժողովի որոշմամբ, այս կերպով փոխադ-
րուած միւսերու մէջ օխալէն զրուշի մը
վարձք պիտի տանուի:

ԱԶԳ. պաշտպանութեան յանձնաժո-
ղով կը ծանուցանէ որ Էօսէմիշի բնա-
կիւններն նաւիրած են 2816 քիլ վարսակ,
1320 ք. գետնախնձոր, 231 ք. բէքմէզ:
Նապիլիի բնակիչներն 400 զրջ, նաւիրած
են և Ալիբարնէսի 573 զրջ: Իսկ Տաղ-
Քիլիլճաէ 152 պարկ անուխ:

ՎԱՍԻ. Բաշմի պէյ, հրամայած է նա-
հանգիս մէջ խողպողին բերէն զորացած
հասակներն գնահատումն բնել: Յանձնա-
ժողով մը կազմուած է իր նախագահու-
թեան տակ: Այս յանձնաժողովը նմանա-
պէս միջոցներ ձեռք պիտի առնէ՝ խող-
պողին բերքին առատութեան միջոց
տալու համար:

ԱՆՅԱՅԻՆ Կիրակի Մանիակի Յունաց
եկեղեցիին մէջ օսմանեան զինուոյ յաջո-
ղութեան համար եկեղեցական արարու-
ղութիւններ կատարուած են, ուր ներ-
կայ գտնուած են տեղւոյն միւթխորթի՝
Թէվիլի պէյ, զինուորական հրամանատա-
րը, քաղաքապետ և զինուորական պաշ-
տօնատարները և հոն բազմութիւն մը:
Նմանապէս Հայ և Հրեայ հասարակու-
թեան կրօնական պետերը: Եկեղեցական
արարողութիւններէ կու Մանիակի մեա-
րապետը յանձնարէն ճառ մը խոստով
է որու պատասխանած է Ն. Վ. Թէվիլի
պէյ:

ՀԱՆՐԱՅԻՆ Երեսօրէնի անդամական անօրի-
նութիւնը միգի կ'հազարէ որ 20րդ դա-
սարանը 2 օրի տուգանքի կամ 8 օր
բանտարկութեան դատապարտուած է:
Սիւլիլճանի Գարապէկպէր և Միհմէտ Բո-

վայրիկանին...

Հարիւր հազար ֆրանք կուտամ՝
եթէ այդ կասկածը ճիշտ ըլլայ:

— Եւ ես երկու հարիւր հազար կու-
տայի՝ եթէ ունենային... բայց այդ դու-
մարը չունիմ, թէ և Զեր վստիմութիւնը
խոստացաւ զայն ինձի...

— Քիչ ատենէն պիտի ստանաւ այդ
դումարը:

— Կու ուրեմն, յօծարակամ պիտի
տամ զայն՝ վստահ ըլլալու համար թէ կը
սխալիմ:

— Այդ մարդուն քեզի ներշնչած վա-
լը գտնանցել կուտայ քեզի, հէ՛ք բա-
րեկամա: Բայց ալ ստոր վրայ չի խոր-
հինք: Ա՛ս առ նամակը:

Մօրվէր առաւ այն նամակը զոր կիզ
պահ մը տառ ինքնած էր:

— Կարելի եղածին չափ շուտով Միջ-
նաքաղաքի պարտք պիտի տանիք առի-
կա, բայց դուք: Եւ վարկեան մը խի
ծեր ձեռքէն չպիտի հանէք զայն:

— Տէր իշխան, բաժնետէս մէջ կը
գնեմ ձեր նամակը, ահա տարի... ձիւն
վրայ կը ցատկեմ, և քառարդէ մը նա-
մակը կը հասցնին պիտի յանձնուի...

Դուքը գլխու նշանով մը հաւանու-
թիւն յայտնեց: Քանի մը վարկեան կա-

լասի անուն անձերը որոնք բժշկութիւն
կ'ընէին տպօրինութեամբ կերպով, առանց
վկայարկի: Նմանօրինակ ծանր պատիժ-
ներու պիտի ենթարկուին նաեւ այն բը-
ժիշկները որոնք կանոնաւոր վկայական
չունին իրենց ձեռք:

ԳՕՐՏԷԼԻՍԻ քաղաքապետութիւնը՝
հաւանապէս վարչութիւնէն արուած
հրահանգաց համեմատ խորհրդակցու-
թիւն ըրած է Գօրտէլի քանի մը փո-
ղոցներու անունները փոխելու համար:

ՊԱՏԵՐԱՊՈԼԻՏ ատենար, ինչպէս
կ'զրէ «Անաստու», զրազած է ձերքու-
կալուած քանի մը հիւլէնահատակներ-
րով, որոնք գինով վիճակի մէջ, կուքե-
րով անցած են քաղաքէն, խանգարելով
հասարակաց կանոնները:

Ի ԽՐԴԱՅԻՆ, արտակարգ միջոցներու
բաժնէն ի վեր Գերմանիոյ և Անգլիոյ
նաւալին կորուստներն եղած են հետեւ-
եալները:

Անգլիական 2 զրահաւոր	38640 թօնո
» 4 զրահ. յծն. 50900	»
» 5 յածմանու. 20830	»
գերմանական 3 զրահ. յծն. 32700	»
» 7 յածմանու. 24640	»

որով կորուսած են անգլիական 11 պա-
տերազմական նաւ և գերմանական 10:

Հ Ե Ռ Ա Գ Ի Ր

Կ. ՊՕԼԻՍ. 29 Դեկտ. Կոմս Թիցաի
նախագահութեան տակ կազմուած մաս-
նաւոր յանձնաժողով մը ձեռնարկած է
Կարմիր Մահիկի անդամներու բնորոշ-
ութեան: Ընկերութեան արկիւնները եւ
Կարմիր Մահիկի յանձնաժողով մը բնաւ-
րած են:

ՆՈՅՆ. Վերջին հասած հեռագիր-
ներէ կ'եղբարեցուի որ գերման Երկրէն
յանտուր, ընկզմած է հարաւ Ամերիկա-
յի մէջ չորս անգլիական փոխադրանու եր-
կ:

ՆՈՅՆ. Նիւ Կիւրթի մօտ անգլիաց-
ւոյ բոլոր փորձած յարձակումները գեր-
մանք կա մղած են:

ՆՈՅՆ. — Ժառանգական կատարու-
թիւնը այժմ կ'ազանջէ Ռուսաստանէ,
իրեն փոխարինութիւն զորարանակի մը
գրկուելուն տալիս: Երբեք Համաձայ-
նութեան տէրութեանց, Սակալիէն կըլ-
զին միւս կէտը:

ՆՈՅՆ. — Անգլիական մարտանաւեր
բռնած են Տանիսթրապոլս և Նորվիկ-
եան երկու տուհարական նաւեր: Այս եր-
կու տէրութիւնները չէզոք ըլլալով այս
զրուածը իրաւանց բանտարկում մը
կ'ենթարկուի:

ՆՈՅՆ. — Թէհրանէ հասած լուրերու
համեմատ, պարսկական զօրքերը թիւրք
բանակին միանալով, — Ատրպատականի
նահանգը բոլորովին զրաւած են, որ
առաւական իշխանութեան տակ կ'զանը-
ւեր: Արեւելոյն տեղեկութեանց համեմատ
Յօլիս քաղաքը վստայի տակ կ'զանուի:

Քը Մօրվէր ձի կը հեծնէր, և Մօրվէր
տեսնելով անոր քառամորակ հեռանալը,
միմիջեց՝ ինչպէս երբեմն միմիջած էր
կեանք.

— Alea jacta est... (վիճակը ձգտւած
է):

Մօրվէր երբ պարտէն անտես մնալու
տալիս հեռացաւ, իր ձիուն վազքը
զանգաղեցուց և սկսաւ սովորական գնաց-
քով երթալ:

— Ապու՛շ, մանչեց, միմիջեալ իր աչ-
քերէն տեսնութեան կրկնակ փայլակներ
կը ժայթքէին իշխանը իր վստահու-
թիւնը կը վերադարձնէ ինձի... Շիտա՛կը
... Եւ ամէն բան բաւած լինցած է...

Կը մտնայ այն նուազագույնները որոնց
ենթարկեց զիս: Եւ ես ալ պէտք է մոռ-
նամ զանոնք՝ քանի որ իր վստահու-
թիւնը կը վերադարձնէ ինձի... Ա՛հ, եթէ
տպահով ըլլայի թէ Բարտանան մեռած
է...

Կուն ալ ես չպիտի տեսնէի զիս
կից, կամ գէթ այն ատեն միայն պիտի
տեսնէի՝ երբ կորող ըլլայի մէկ հար-
ուածով փոխարինել քեզ բոլոր չարքի
... Բայց զիբն բան չէ կիզի գտնալ
մը վրայ յարձակի... Կորո՛ղ... Օ՛հ խելքով
չարժ ինք...

Պերլինէ կ'հեռագրուի որ Գերմանի-
ոս պէի հոգաւորին մէջ, զրաւած են 300
միլիոն արժէքով բարիք: Ուրիշ հեռա-
գիրներ կ'ծանուցանեն որ Իտալիա զր-
գոն է անկուֆրանսական նաւատորմին
կողմէ իր վաճառականութեան արուած
գոյնարութիւններուն: Միեւնոյն տեղե-
կութեանց համեմատ, իտալական կառա-
վարութիւնը կ'խորհի իտալական առեւ-
տրական նաւերուն հետ պատերազմա-
կան նաւեր ընկերացնել:

«Քօրիէրա տէլա Սէրա» կ'զրէ որ
վալօնայի գրաւումը Իտալիոյ կողմէ, Ալ-
պանիոյ ներկայ կացութեան վրայ փոփո-
խութիւն մը յառաջ չպիտի բերէ:

«Թարսի» կ'զրէ որ անգլիական
կառավարութիւնը Էգիպտոսի նոր լիտի-
վին տուած է Սուլթան տիտղոսը:

Օսմ. խորհրդարանը, այսօրուան
նիստին մէջ, առաջին քննարկումով,
քուէարկած է երկրագործական գրամա-
տան օրէնքը: Յաւանկիւր չարաթ պիտի
սկսի պիւտեճէի վիճարանութիւնը: Մերա-
կոյրը իր այսօրուան նիստին մէջ քուէ-
արկեց մարտնչներու մասին ծրագրու ծ
օրէնքը:

«Մօրնիլ բուգ» կ'զրէ որ Ռուսիա
Քրաքովիան գրաւելու գաղափարէն ետ
պիտի կենայ: Իր ոյժերը պիտի համա-
խմբէ վարչական վիթխուլ Լէմպէրկ
գիծին վրայ: Ռուսերը բոլորական յետ-
փոխութիւնէ մը վախճալով շատ խիստ
միջոցներ ձեռք կ'առնեն այդ կողմին վը-
րայ:

«Ալէքսի» կ'արծիքին համեմատ,
պուլիարիոյ մէջ հասարակաց կարծիքը
զրգուած է, սերպիոյ մերձումին վրայ
որ չեղողը թանուրի վրայ պուլիար նա-
ւերու անցքը որոնք ազգայնականներ
կ'փոխադրեն Պուլիարիա: Պուլիար մա-
մուլը կառավարութիւնէն կ'ապահովէ
բունի ոյժ գործածել:

Պերլինէ կ'հեռագրուի թէ արեւ-
մտեան ազգաբնակից վրայ Ալպէր քա-
ղաքին հրախալին արեւելեան կողմ, ֆը-
րանսացիք յարձակողականի սկսած են
Պուալէլի գէմ: Բարձր Ալպաի մէջ ֆրան-
սացիք յարձակած են գերման գիւղերու
վրայ թան անկէրքիւր գիւն արեւելեան
կողմ հաստատուած: Այս յարձակումները
կա մղուած են գերմաններու կողմէ:

«Թանի» կ'հրատարակէ յոգուած
մը որով պարզելով զինուորական զէպ-
քերը երկու ամսուան պատերազմէ մը
ետք, այն կարծիքն կ'յայտնէ որ պատե-
րազմը պիտի երկարի, բայց օսմ. զինուոյ
յաջողութիւնն ապահովուած է:

Բարիք կ'ծանուցանեն թէ Պ. Բի-
շօն յօդուած մը հրատարակելով, կ'ըսէ
թէ ձարոնի օգնութիւնն անհրաժեշտ է
գերմանները կա մղելու համար:

Հօտոնէ կ'հեռագրեն թէ Անգլի-
ական կառավարութիւնը պաշտօնանկ ը-
րած է եգիպտոսի գաւորն:

Պուքէլէ կ'տեղեկացնեն թէ՝ 30
փոխադրանու եր Բուս զինուորներով լե-
ցուն անցած են Կալցոյէ թանուրէն վեր:

Աւստրիական գեղացի մը կ'ծանու-
ցանէ որ սերպերը Պանիոյ սահմանա-
գլխին վրայ քանի մը կարեւոր գիւղեր
զրաւած են:

Ս գ գ ա յ ի ն Ա ն ց ու ղ ար ը

Ազհիսարի թագականութիւնէն Առաջ-
նորդարան հասած նամակ մը կը տեղե-
կանա՞ր որ քանի մը օր տառջ վաճա-
ւականութիւն ընելու նպատակաւ հոն
գալոյ ընելի Պանարմացի Գարեգին ձե-
վահիւրեան անուն հապիւ 22 տարեկան
երիտասարդ մը հինգշաբթի օրուրնէ
մինչեւ չարաթ երկուց կ'կորսուի: Անմի-
ջապէս կառավարութեան լուր արուելով
տեղւոյն հարկաւորուող Իսմայիլ Հապը
պէյ խիստ քննութեան մը կ'ձեռնարկէ
և կ'յաջողի ձերբակալել ոճրագործները:
Հարցաքննութեան պահուն ոճրագործ-
ները կ'խոստովանին որ չիշեալ երիտա-
սարդը՝ իրենց ձեռքով խեղդած են և
իրենց աչիքին մէջ թաղած: Կառավարա-
կան պաշտօնականները անմիջապէս ոճրա-
գործներուն հետ աչիքն երթալով, ցոյց
տրուած տեղը կ'փորեն և խեղճ երի-
տասարդին գիւղը կ'գտնեն: Գիւղի փո-
խարկելով Ա. Աստուածածնայ եկեղեցին
մեռելական արարողութիւնները կ'կա-
տարուին և ազգային գերեզմանատան
մէջ կ'թաղուի: Առաջնորդ Սրբազանը
սոյն ցաւալի լուրը խնայալուն պէս
վստէ. Կուսակալին գիւնելով պատմած է
տխուր եղելութիւնը և ոճրագործներուն
խոսքէն պատժուիլը խնդրած, օրինակ
այլոց:

— Առաջնորդ Սրբազանը չարաթ որ աչ-
ցելեց կրթութիւն մանկապարտէզը և բո-
լոր դասարանները այցելելով իր գոհու-
նակութիւնը յայտնեց փոքրիկներու ցոյց
տուած ուշիմութեան և յաջողակութեան
մասին:

— Կէօղթէփէի բարեակէր արկիւններ
այս անգամ ևս չ օսմ. ոսկի նուիրած են
ի նպատակ աննեցուկ բնտանեաց: Նմանա-
պէս Յ. մէճիտ մի քանի բարեակներ
նուիրած են:

Անցեալ Կիրակի օր Գօրտէլի օր
հրամարիւթ թագականութեան տեղ նորեւ-
րու բնորութեան համար, բառ նախապէս
եղած յայտարարութիւնն ընտրութիւն կա-
տարուած է 163 քուէով ընտրած է Հայկ
էֆ. Բիւրէսթէճեան և 115 քուէով Գրի-
գոր էֆ. Գարապաշեան, իսկ համեմատա-
կանի մնացած են վեց ընտրելիներ, որոց-
մէ պիտի ընտրուին 3 հոգի յառաջիկայ
Կիրակի:

— Տէր և Տիկին Յ. Մուրտաեան կը
նուիրեն 10 ֆր. փոխան ծաղկեղանակի
հանգուցեալ Աւետիս Միլիքեանի համար:

— Աւետիքեան վաճառատան պաշտո-
նէութիւնը այս շաբթու ևս 24 ութնոց
նուիրած է ի նպատակ աննեցուկ բնտան-
եաց:

Վրայ գնելով:

— Օ՛հ, Մօրվէր, քեզի հանդէպ զոր-
ծած անիրաւութիւնս պիտի զարմանեմ
կը տեսնեմ որ անիրաւ եղած էի...

— Ն. վստիմութիւնը չափազանց երախ-
տապարտ կը թողու զիս... Ըսել է թէ
այն զնչուհին...

— Մեռած է... բայց կիզ՝ հեկեկանք
մը զսպելով: Մեռած է նէ, սիրելի բա-
րեկամա... սպաննուած է գոթապիւն Բար-
տանանի ձեռքով...

— Ա՛հ, ա՛հ, կրկնեց Մօրվէր աղչա-
հար:

— Բարեբաղդարար անդամը իր պա-
տիժը գտած է... իր մարմինը ծուկերուն
ճարակ պիտի ըլլայ... բայց ես չէի ուզեր
այս կերպով հարուածել զինքը... մահը
չափէն տեսիլ քաղցր է իրեն համար...

— Հի՛րմ... մալտաց Մօրվէր:
Ի՞նչ կըսես...

— Տէր իշխան, կըսեմ թէ հակառակ
բոլոր հեռադիտութեանց՝ Բարտանանի
մարմինը գտնուած է: Արց, որքան ա-
տեն որ ես աչքերովս չի տեսնեմ անոր
մեռած ըլլալը, որքան տանի որ ես ձեռ-
քովս չի թաղեմ զայն, միշտ պիտի կա-
կածիմ որ այդ անդամը՝ երեան պիտի
եղէ ամենէն աւելի չի յուսացուած մէկ

«ԴԱՇԻՆՔ»-ի ԹԵՐԹՈՆԸ 135

ԿԵՆՏՐՈՆ ԶԵՂԱԳՈ

ԲԱՐՏԱՅԱՆՆԵՐԸ

Ֆստիսթս Պարսեալ

ՌԱ.

Ն Ա Մ Ա Կ Ը

— Այո՛, բայց պատճառը չըսի... Մօր-
վէր, եթէ այլ ևս չեմ կասկածիր ձեր
վրայ, եթէ ազատ էք ուզած աստիճիկ
Մօնարթիքը երթալու... պատճառը այն
է որ... նէ այլ ևս չապրիր...

Մօրվէրի գէմքը պարզ զարմանքի մը
արտայայտութիւնը առաւ որուն կըսաւ
սէր դուքը:

— Ձեր վստիմութիւնը փոքրիկ երդու-
հին տխրակիւ կուզէ կարծեմ, բայց
Մօրվէր:

— Ըսի քեզի թէ անիկա մեռած է...

— Ա՛հ, ա՛հ... գոչեց Մօրվէր հեռագի-
տէ տեսիլի զարմացած, բայց առանց
վշտի ամենափոքր նշան մը ցոյց տալու:
Կիզ անոր քով գնաց և ձեռքը ուսին